

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer 'ets shatul

Albo, Yosef

ףסוי, ובלא

Frankfurt de-Odr"א, 1788

רבחמה תמדקה / Hakdamat ha-Mehaber

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-89

שרשים

הקמת המחבר

ענפים

מנאים : (ד) אשר הניעני הנה המניע הראשון . הקב"ה הנקרא
 כך כי הוא המניע הראשון לכל הנימואים ור"ל הוא הביאני אל
 המקום הזה : (ה) גודל מעלת זה הדרוש . שכל חל"ם לעיל
 מנייה ולפי שראיתי וכו' . ור"ל לפי שראיתי גודל מעלת זה הדרוש
 ולאפקי פי' דח"י : (ו) רוב
 רוב הכלכל והמכונה אשר נכל
 לכני חס המניע"י כזה הדרוש
 (ז) נתתי את לבי . על כן
 נתתי את לבי : (ח) חקירה
 מספקת . שאין בה מספק כלל :
 (ט) על עקרי הדתות ככלל .
 על כל עקרין מכל הדתות אפי'
 על עקרי דת נימוסית : (י)
 ובפרט על עקרי דת האלית .
 על עקרין המייכי' לדת האלית
 האמתית : (כ) שהכל מסכימים
 בה שיהיה האלית פי' אפילו כל
 שאר האומות מודים שהיא
 התורה הנכונה : מהש"י רק
 שאומרים שהיא נחמית כח"ם
 לקמן פכ"ד ממחמרת' וע"ל
 מחמרת' ג' פי"ט : (ל) עקרין
 אחרים פרטיים . כגון שורש
 האומות הוא מסתעף מן העקר
 מניאות ה' שהוא עקר כולל
 וניצא מן הכריים המכונים
 לקמן פי"ח ממחמרת' : (מ)
 ובסוף הכוללים הם לא יחזיקין
 ג' עקרין הכוללים מן ה' כיטלו
 ג' הפרטי' : (א) מניאות ה'
 שרין להאמין מהש"י הוא
 במנא' והוא מניויה המניאות
 כיצטוו כח"ם לקמן מחמרת'
 פרק ד' ה' : (ס) ותורה מן
 הפרטים . שהיא נכונה מהש"י
 ולא חמרה מהש"י מנא' : (ע)
 (סכר ועונש . מהש"י עונש סכר
 לענין רצונו ומעשנו לעונשו
 רצונו הן כפי' הן כפי' ה' .
 וולת' זה ח"א' לה להיות אלית
 כח"ם טעם שכל כל ה' עקרין
 ברי' פ"ט ממחמרת' : (פ)
 ואי חלוקה ויחזיקה :

ולפי שראיתי אני רוצעור יוסף אל"כו היושב פה
 שוריה"א (ד) אשר הניעני הנה המניע הראשון
 (ה) גודל מעלת זה הדרוש ואת יקר תפארת גודלתו
 (ו) רוב הכלכל והמכונה אשר נכל למניעונים בו ושכלם
 צללו כמים אדירים ור"א העלו בידם דבר שראוי לשום
 לב עליו . כי ביאור העקרין לפי האומד העולה על הרוח
 בתחלת המחשבה מאין פנות אל מה שראוי לחקור עליו
 כדי שיהבר הדרוש על אמתו (י) נתתי את לבי לחקור
 על העקרין הכוללים לדרת האלהית (ח) חקירה מספקת
 והכרתו הספר הזה וקראתי שמו ספר העקרין . לפי
 שהוא חוקר (ט) על עקריו הרוח בכלל . (י) ובפרט
 על עקריו דת האלהית . והוא דת האלהית ראוי
 שהיה אחת או רבות . ואם הם רבות כמרה יתחלפו
 האחת מן האחרת . ואחר יחקור על עקרי הורת משה
 (כ) שהכל מסכימים בה שהיא אלהית ויבאר שיש בה
 עקרין כוללים מאשר היא אלית ועקרין מיוחדים
 מאשר היא פרטית . ויבאר שיש לעקרין הכוללים (ל)
 עקרין אחרים פרטיים יקראו שרשים לפי שהם נכנסים
 התחת הכוללים ומסתעפים מהם (מ) ובסוף הכוללים
 יסתלקו הפרטים . ויבאר שהעקרין הכוללים לתורה
 האלהית הם ג' שהם (כ) מציאות השם (ס) והורה מן
 השמים (ע) ושכר ועונש . ובעבור זה חלקנו הספר הזה
 לארבעה מאמרים . הראשון לחקור מן העקרין בכלל
 כמה הם . (פ) ואילו הם . והשני לחקור מן העקר
 הראשון שהיא מציאות השם והשרשים הנחלים בו .
 והשלישי לחקור מן העקר השלישי שהוא דרשבר
 והעונש והשרשים המסתעפים ממנו והדברים
 הנחלים בו :

ומאשר הוא מכואר (ס) כי כפי מעלת
 הדבר הכבוקש השגתו כן ראוי
 שיהיה עמל האדם והשתדלותו להשיגו . כי כשהדרוש
 גדול הערך ראוי שישתדל האדם השתדלות חזק
 להשיגו . וכשאינו גדול הערך אין ראוי להשתדל
 בהשגתו השתדלות חזק (ג) אבל השתדלות מתייחס
 אל הדבר המושג . (ד) כי לא ישובה מי שיעשה
 כלים שיום כבר כסף (ה) לעשות מחט ברזל אחד כמו
 שישושה מי שיעשה כלים שחם ועשרה אלפים כבר כסף
 לעשות מחטים בכלתי הכלית אחד לאחר כזה אחר זה .
 (ו) והיה הדרוש הזה שהוא ידועת עקרי הדתות דבר
 גדול הערך יותר מאור (ז) לפי שכל שלמות האנשים
 (טס) בעלי דמות ואפילו שהם בעלי דתות מתחלפות
 לידע עקרין דתם הוא . ועל כן ראוי שישתדל לחקור
 בזה כפי מאמצי כחנו כפי האפשרות והיכולת (ח) וכפי
 מה שיוסבול טבע הענין . (ט) ולהיות החקירה הזאת
 (י) ראוי שנחמנו לשם החונן לאדם דעת וחכונה (כ) שיחנן אותנו דעה וכינה
 והשכל (ל) באופן שיהיה בפעולתנו זאת (מ) מן הנועמות האלה אשר הוא
 דבק בכל הפעולות האלהיות . כמאמר משה רבינו ע"ה בהפלתו (התלים ז') שאמר
 ויהי

תענין בהם חיו תראה שכל השפה הכריזים לננויות התורה האלהית
 וכח"ם המחבר כעצמו סס ח"ל ויש מן האחרונים וכו' ויש לדקדק
 ע"ו וכו' עקרין כוללים לדת האלית שלא יבדלו מן האחרות וולתם
 וכו' ח"כ הדרת קושית לדוכתא עה זה שאמר לא אחד בהם וכו' .
 ובכיל קושית זו יש גורסין
 בדברי המחבר אשר לא ידומה
 תורה אלהית וולתם והם וולתם
 וכו' ושתי תיבות מסירים בדברי
 המחבר . ופי' כח"ם המחבר
 כפ"ג הנזכר ח"ל כי ח"ק חס לא
 תמנא תורה אלהית וולתם
 אינו מקוים וכו' והיה ראוי
 שיצ"ק עתה עקר ח' שהוא
 תורה מן השמים וכו' עכ"ל .
 ועתה אין להקשות ג' כ מדברי
 הרמב"ם והוא הוא נכוח גם כן
 תורה מן השמים אינו נכלל לתורה
 שכותב הרמב"ם כח"ם לעיל
 חסל לי נראה שגם מי שגם
 אותם שגם עקרין אין כולם
 הכריזים לתורה אלהית כח"ם
 המחבר סס כפ"ג הנזכר ח"ל
 וזה שמונה הכתירה והתכלית
 עקרין וכו' כמה שהיא אלהית
 וכו' עכ"ל . ח"כ נשמע כדברי
 שאין כל השפה הכריזים לדת
 האלהית ח"ל כפי המחבר סס כפ"ג
 לפני זה ויש מן האחרונים וכו'
 עקרין כוללים לדת האלהית
 שלא יבדלו מן האחרות וולתם והו'
 אמר בדרך ח"ל כמו שיתבאר
 סס כפ"ג שחם חסל לפי האמת ח'ל
 כלס הכריזים לדת האלהית
 כח"ם ח"כ לפי זה אינו נכין
 לגרום כאן כ"ח וולתם כח"ם
 לכסוף . וכל"ל תורה אלהית
 וולתם ואם וכו' . ויחוס הקושין
 כ"ל הוא גם כן כמו שכתבנו
 לעיל ח"ל . וענין לקמן כענינו
 סס כפ"ג הנזכר כונת הרמב"ם
 כפי הכרח לע"ד ע"ג :
 דעה וכו' והשכל . כונת
 רכז כנ' לשונות ח"ל
 רצוני דעה וכו' והשכל . כונת
 לפרט שכתב כן כדי לרמז כהם
 ג' העקרין אשר תכליתו יסוד
 ספר

מחר כדי שיבא אל הגנתו אמתית ושלא יקצן כנטיעות חלילה . חסל כשרויה להשיג חיוה דבר היתלה בשכל המניע . על דרך משל שרואה
 ללמוד חיה אומנות ומחלאת המניע כגון לתפור ולחרוה . או לפנות בנין גאה וכו' ואל מן הדברים הנחלים בשכל המניע אינו נריך לענין
 ולהשתדל כלכן בהשגתם כי ח"ק שלא יבא אל הגנתם האמתית מ"מ לא יזכה לניי הפסד ע"י זה באמונתו חיוה שזכר . והלך ואמר כי כשהדרוש
 גדול הערך וכו' : (א) חסל השתדלות מתייחס אל הדבר המושג . דת' השתדלות מעט השיך ללחות דבר שרואה להשיגו : (ב) כי לא
 ישובה וכו' . הוא כתיבת עמס על מה שאמר חסל השתדלות מתייחס וכו' : (ג) לעשות עמס כרוח אחד וכו' . פי' לעשות עמס רק עמס
 כרוח א' ותולא : (ד) והיה הדרוש הזה ולפי שהדרוש ח"ק מידועת העקרין . (ה) לפי שכל שלמות האנשים ואפילו שגם בעלי דתות
 מתחלפות וכו' . פי' אעפ"י שהם מתחלפות באמונות הדתות פי' לכל אדם יש לו דת משוגה מדת של חברו וכל אחד חומר שדת שלו היא אלית
 ולא של חברו אעפ"י כיריעת עקרי הדתות אינן מתחלפות כירכל' . רוצה לידע עקרי דתו וח"כ ע"ל חמרת שכלם מסכימים בשוה
 שצריך אל חסל לחקור על עקרין דתו ח"כ הוא דבר גדול הערך וצריך אל השתדלות מתייחס וכו' . ולפי' זה ח"ל דתיבת מתחלפות מתחלפות מתחלפות
 מנייה כל תיבת בעלי הדתות . שרשן אחר ואפי' שהם בעלי דתות וכו' . אעפ"י שכלם הם בעלי דתות ח' וכלם מסכימים על להיות דתם היא
 אלית אעפ"י הם מתחלפים ביריעת עקרי הדתות וכו' ואינם מסכימים על העקרין בשוה כי זה חומר ככה וזה חומר ככה ע"ל לקמן פי"ג
 ממחמרת ח' ח"כ ע"ל ח"ל מאחר שהן מתחלפות ביריעת העקרין ואינם מסכימים בשוה על העקרין ח"כ הוא דבר גדול הערך וצריך אל
 השתדלות מתייחס וכו' כדי שיוכל להשיג הידיעה הזאת על מנוה ולא יבא לקצן כנטיעות חלילה ח"ם וע"כ ראוי שגשתל וכו' . ולפי' זה
 ח"ל דתיבת מתחלפות כמשך חלמטה אל תיבות לידע עקרי דתם דתיבת כתיבה . וצריך ג' כולנו ח"ם לפי שכל שלמות האנשים וכו' אינו
 יחד רק שאינם מסכימים בשוה על עקרין ושרשיה . חסל לפי' זה אינו מתייחס שפיר הלשון של בעלי הדתות ח"ה הוא קאי על דת אחת .
 לכן נראה ח"ל ראשון עיקר וכן מנאים הכדיה בקצת ספרים של דפוס תורמה שגורסין כמות שהנתי בפנים לפי שכל שלמות האנשים שגם
 בעלי דתות ואפי' שהם בעלי דתות וכו' משמע להדיח כפי' ראשון גם לפי זה יתייבד יותר מלת ואפילו דוק : (ח) וכפי מה שיסבול
 טבע הענין . כפי מה שראוי ומקוים להשגת אותם ענין : (ט) ולהיות החקירה וכו' . ולפי' שהכותבו שהקורא : (י) ראוי שכתב
 על לבן דלוי : (כ) שיחנן אותנו דעה וכו' . שיחנן אותנו ג' כדענה . וענין בעמס : (ל) באופן שיהיה בפעולתנו זאת . בחקירות
 העקרין חלו : (ם) מן הפעולות החלופי' . והפעולה האלהית המושגת בכל הפעולות האלהיות :

שרשים

הקדמת המחבר

ענפים

(א) ויהי נועם ה' אליהו וכו' . הפסקות הנפלות כזה הכתוב הם ידועות ומפורסמות כשינוי ודקדוק הלשון לכן לא כתב המחבר כפירוש : (ב) וביאורו כי בכל פעל יפול בו הנעימות ח' פנים . פ"ת פתלו של מרע"ה היתה לפני השי' שבכל פעולה ומעשה שתלא

ספר המחבר הזה הוא לבאר אותם . וכס מציאות ה' ותורה מן השמים וספר ויעוץ . אמר דעה כנגד מציאות ה' כי כל מה שנתלה בשכל העיון לבד נקרא דעה וכמו שמשמע מתוך דברי המחבר לעיל בהפתיחה שאמר והיו הדעות וכו' וכן אמר הכתוב הדגית שדי

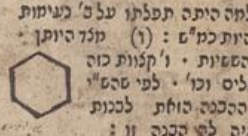
מתנו . ויהי כה השבח והטוב מנ' דר' כמו שנתאלו בפעול' היוצאות מחיות' וכמ"ס אחר בפעולות האלו וכו' אלא שמתחלה היתה קבוצת המחבר לבאר הכתוב דרך כלל וכו' וביאורו כאלו אמר וכו' כותב כלל הכתוב . ומה שאמר ח"כ בפעולות האלהיות וכו' הוא מפרש והלך המסך ביאור פתלו של מרע"ה בכתוב הזה וביאור דמותו בו ל' נדוים אלן הנזכרים כאן . וכאלו לא לבאר למה היתה תפלתו על כ' הנעימות אלו ואמר כי כך ראה בפעולות האלהיות : (א) אם מנז הפעולה בעלמה . עתה מפרש לנז האחד מן הנעימות ור"ל אף על פי שלא היה מדרך הפעולה הנה לעשות הפעולה יוצאת כן על ל' השלמות והיופי כי הוא אינו ל' מומחה גדול בפעולה האלהית כשאר פעולות השלמים אעפ"כ בא הנעימות והשלמות לפעולות אלה מנז הפעולה בעלמה כי קמרה וכן וטוב וכתל יוכל לשאת פעולה טובה מזה הדבר וכו' כפי מה שיגידו טבע חמרה וכו' חזק כפי מה שאמר ל' היות פועל (ד) ואם מנז הפועל ר"ל היות בפעולה וכו' . ר"ל הנז הכ' מן הנעימות הוא שאל מנז הפועל לבד ואעפ"כ מנז טבע החומר הפעולה היא ח' היות שיבא הנעימות והשלמות כזה אף על פי כן מחבר שהטעם הזה הוא מומחה גדול במעשיו ובפעולותיו יותר משאר פועלי' עליו כל הנעימות והשלמות בפעולה היא על ל' היות טוב יותר ממה שאמר ל' היות טבע חמרה מה שלא היו יכולין לעשות זה שאר פועלים . וכו' מנז היתוסה אל הפועל והיות הפעולה וכו' : (ה) ובפעולות האלהיות וכו' : עתה נתן טעם למה היתה תפלתו על ש' נעימות אלו ואמר כי כך ראה בפעולות האלהיות כמ"ס : (ו) מנז היות רך מנז היות : (ז) בתמונת הששיות . ו' קבוצת כזה (ח) להיות הפועל תכשר הפועלים וכו' . לפי שהש' שיהא עובד הפועלים . נתן כה ההכנה הולת לבנות בתמונה הולת חולת הש"י לא היה לה הכנה זו :

(א) ויהי נועם ה' אליהו ומעשה ידיו כוננה עליו ומעשה ידיו כוננהו . (ב) וביאורו כי בכל פעל יפול בו הנעימות מב' פנים . (ג) אם מצד הפעולה בעצמה היתה שלמה בתכלית השלימות כפי מה שיגידו טבע חמרה . (ד) ואם מצד הפועל רוצה לומר היות בפעולה ההוא נעימות ושלימות מיוחד מצד היתוסה אל הפועל והיות הפעולה ההיא פעולת הפועל ההוא . (ה) ובפעולות האלהיות יפול בהם הנעימות והשלמות משתי' אלו הפנים . אם מצד הפועל רוצה בעצמו רוצה לומר היותם שלמות בתכלית מה שאפשר להם כפי מה שיגידו טבע חמרה להיות . וגם יפול בהם נעימות והדר אחר שאינו בטבע חמרה (ו) מצד היותו פועל האל והכרך . כאלו האמר שאף ער' פי שאין מדרך הדבורה כפי טבע חמרה שימצא בה ההכנה לבנות הבהים ההם מהשערה שהרכש כנוס בתוכה (ז) בתמונה הששיות (ח) להיות הפועל מבהר הפועלים נתן בה הכנה לבנות בתמונה הזאת להיותה דומה לעגולה (ט) שהיא התמונה הטבעית (י) ויש לה יתרון עליה שבתמונת הששיות יתמלא כל השטח והפניו (כ) אשר כמוגשים ממששים סמוכים זה לזה כדי שלא ישאר מקום פניו וריקס ביניהם מה שאין כן בעגולה שאם יעשו הבהים עגולות (ל) כדמות אסטוא' נא סמוכות זו לזו (מ) ישאר מקום רב ביניהם שלא יקבלו הועלת ממנו . לפיכך בנאום בתמונת הששיות וליא עשאוים מעוגלים . גם לא בנאום מרובעים כי אף על פי שבסמיכות היות מרובעים זה לזה יתמלא כל השטח והפניו אשר כמוגשים (נ) הנה להיות תמונת המרובעת יותר רחוקה מלהרמות אל העגולה (ס) שהיא התמונה הטבעית מן המשושה לא בנאום ממנה . וכל זה נמצא לדבורה מצד היותה פועל האל והכרך שראוי שימצא בה יתרון מזה הצד על מר' שיגידו טבע חמרה וזררו הנעימות אשר מצד הפועל הנמצא בפעולות האלהיות . ועל כן היה משה כהפלת לשם אחר שאמר וראה אל עבדיך פעלך והדרך על בניהם שימצאו בפעולתו שני מיני הנעימות אשר בפעל האלהי (ע) ואמר ויהי נועם ה' אל ה' וכו' ער' וכו' . ולדמיון אל הנעימות ואל הדר (פ) אשר מצד הפועל אמר ומעשה ידיו כוננה עליו כלומר בצירוף אליו . ולדמיון אל הנעימות אשר מצד הפעולה בעצמה יאמר (צ) ומעשה ידיו כוננהו . ועל כן אני מתחנן לשם שהוא בעל היכולת הגמור והאמת הגמור שיתן ל' עוז ותעצמות להשלים כונתו וינתני בדרך אמת וילמדני ארחות יושר כי בו כשתחיו ואר'יו קייתי כמאמר המשורר (תהלים ל"ה) הדריכני באמתך ולמדני כי אתה אלהי ישעי אותך קייתי כל היום :

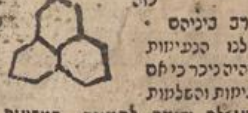
תמונה . וכתיב אל דעות ה' וכן משמע לקמן פ"ו מחמרת ה' . כביאור חמור האויב עמי תורתו וכו' ע"ש . ואמר כי כנגד תורה מן השמים שנקראת כינה כמו שאמר כ"ס לבינה תקרא והטעם כי ע"ה התורה תוכל להכין דבר מתוך דבר ולאמת מציאות ה' כמו שיתבאר לקמן פרק י"א מחמרת ה' ופ"א מחמרת ה' ע"ש וכמו שכתבנו לעיל בהפתיח' כסר רבינו כחמי ע"ש . ואמר והשכל כנגד שכל ועונש כי השכל נתן זה ליתן שכל למי שמקיים הית' ולהיטיב למי שיעבור על הדת . והיות נראה שכוונת הרב' ל' בשלשה לשונות אלו ע"ה ס"ה כהכרת אלה מונן וכו' ויחזיקו מחמרת דעה וכו' לקמן בפ"ו מחמרת ה' ע"ש וע"ה בענפים :

ואמר ויהי נועם ה' אליהו וכו' . ואל' ההדר וכו' . הנה עם היות שדברי המחבר כביאור כתוב זה הם כנונים וישרים לבסוף מ"ח נראה ל' גם כן לבאר הכתוב עוד בדרך אחרת וזהו שכותב מרע"ה בתפלתו וכו' על כ' חלקים שהשלמות של אלהים נראה כס' והם הדעות והדעות שזכר המחבר לעיל בהפתיחה ומי שרצה לשמוע שלימות הרומי ע"ה חלק המדע' ה"א לו להשיב כ"ה כשיש' מתחל' חלק המעשי והם הדעות כי הם כמו הכנה להשגת הדעות כמו שכתבנו וע"ה בענפים ע"ה . ו"ה ויהי נועם ה' אליהו עליונו רמז בתפלתו על הפעולה העליונה שבשלימות הכל על ידי השגת הדעות ור"ל רכוננו של עולם תן עליונו טעם שלך כל' שכולל להשיג הדעות וזה תפלת אל עשיתו פעולות והדעות הנכונות על מונסם ובלתם חי' אשר יהי הכנה להשגת הדעות כזכר וכמו שכתבנו לעיל בענפים ולקמן במחמרת ג' פר' כ"ה בדברי המחבר על זה אמר ומעשה ידיו כוננה עליונו ר"ל המעשה והפעולה שעשיתו רבינו היות ככונה בעבור שיהי' :

עשיתו פעולות והדעות הנכונות על מונסם ובלתם חי' אשר יהי הכנה להשגת הדעות כזכר וכמו שכתבנו לעיל בענפים ולקמן במחמרת ג' פר' כ"ה בדברי המחבר על זה אמר ומעשה ידיו כוננה עליונו ר"ל המעשה והפעולה שעשיתו רבינו היות ככונה בעבור שיהי' :

לפי טבע העולם להיות עגול שהרי ה' . וסודות שסיוחם ארמ"ע וכן הגלגלים ח' מקיף את שמקומו זה את זה בתנועה . (ז) ויש לה יתרון עליה . הוא בתנועת טעם על ששירה הש"י יש לדבורה יתרון בכלכל תאשר כהא בתמונה הטבעית . כי בתמונה הטבעית .

(ח) פקמות אשטו' אהא . דבר עגול נקרא כן בשלשון ל' וכל' א' : (ג) להיות תמונת המרובעת וכו' . נראה בפעולות האלהיות גם מנז הפעולה בעצמה כי הנעימות מנז הפועל והוא אמר לעיל מיני' בסמוך קמני' אלו הפנים אכל עכשין' כנעשו הבהים כזה הראה לנו גם כן הנעימות אשר מנז הפעולה בעצמה כדברי המחבר אלו מיותרים כי לעיל מיני' בסמוך אמר ל' להיות הפועל מבהר הפועלים כן מה שיגידו טבע חמרה . ואל' כ"ל יהיה ניכר הנעימות מנז הפעולה : (ע) ואמר ויהי נועם ה' אליהו עליונו וכו' . ר"ל אותה הנעימות הנמצא בפעולות האלהיות יהיו כ' מעשה ידיו ו"ה עליונו : (ב) אשר מנז הפועל אשר ומעשה ידיו כלומר תן טעם שלך על מעשה ידיו באופן שידיו יוכלו וולת תכוף אותה הפעולה יותר ממה שיגידו טבע חמרה ו"ה עליונו כלומר בצירוף אליו וכו' . ור"ל מחמרת הפעולה היא מזורפת ומתייחסת אל מעשה ידיו ולא אל שאר פועלים לכן ראה הנעימות והשלמות אליה . וכדרי' אכל יעקב שבכאן ויגומתים : (צ) ומעשה ידיו כוננהו . סמכה הנעימות אל הפעולה היא מנז חמרה לבד כי טבע חמרה יגידו כן שיהיה בה הנעימות והשלמות כן ולכן לא אמר עליונו לרמוז עליונו וולת שום התייחסות הנעימות הזה אל מעשה ידיו רק אל הפעולה בעצמה כזכר ועיין לקמן מחמרת ד' פרק ל"ו ושם תמצא תבואר היטב' כל המזמור הזה מתחלה ועד סוף ע"ה . אכל מ"ח עדיין לא יתעב ל' מנז המחבר הלשון שאמר הכתוב . כוננהו לשון זכר ודו"ק ועיין בענפים :

לפי טבע העולם להיות עגול שהרי ה' . וסודות שסיוחם ארמ"ע וכן הגלגלים ח' מקיף את שמקומו זה את זה בתנועה . (ז) ויש לה יתרון עליה . הוא בתנועת טעם על ששירה הש"י יש לדבורה יתרון בכלכל תאשר כהא בתמונה הטבעית . כי בתמונה הטבעית . (ח) פקמות אשטו' אהא . דבר עגול נקרא כן בשלשון ל' וכל' א' : (ג) להיות תמונת המרובעת וכו' . נראה בפעולות האלהיות גם מנז הפעולה בעצמה כי הנעימות מנז הפועל והוא אמר לעיל מיני' בסמוך קמני' אלו הפנים אכל עכשין' כנעשו הבהים כזה הראה לנו גם כן הנעימות אשר מנז הפעולה בעצמה כדברי המחבר אלו מיותרים כי לעיל מיני' בסמוך אמר ל' להיות הפועל מבהר הפועלים כן מה שיגידו טבע חמרה . ואל' כ"ל יהיה ניכר הנעימות מנז הפעולה : (ע) ואמר ויהי נועם ה' אליהו עליונו וכו' . ר"ל אותה הנעימות הנמצא בפעולות האלהיות יהיו כ' מעשה ידיו ו"ה עליונו : (ב) אשר מנז הפועל אשר ומעשה ידיו כלומר תן טעם שלך על מעשה ידיו באופן שידיו יוכלו וולת תכוף אותה הפעולה יותר ממה שיגידו טבע חמרה ו"ה עליונו כלומר בצירוף אליו וכו' . ור"ל מחמרת הפעולה היא מזורפת ומתייחסת אל מעשה ידיו ולא אל שאר פועלים לכן ראה הנעימות והשלמות אליה . וכדרי' אכל יעקב שבכאן ויגומתים : (צ) ומעשה ידיו כוננהו . סמכה הנעימות אל הפעולה היא מנז חמרה לבד כי טבע חמרה יגידו כן שיהיה בה הנעימות והשלמות כן ולכן לא אמר עליונו לרמוז עליונו וולת שום התייחסות הנעימות הזה אל מעשה ידיו רק אל הפעולה בעצמה כזכר ועיין לקמן מחמרת ד' פרק ל"ו ושם תמצא תבואר היטב' כל המזמור הזה מתחלה ועד סוף ע"ה . אכל מ"ח עדיין לא יתעב ל' מנז המחבר הלשון שאמר הכתוב . כוננהו לשון זכר ודו"ק ועיין בענפים :